

**antigone
kreon
oidipous**

toneelgroepamsterdam
naar sofokles regie thibaud delpeut

Antigone-Kreon-Oidipous ging op 29 mrt 09 in première in de Toneelschuur in Haarlem en werd in het kader van TA-2 – het platform van Toneelgroep Amsterdam voor de ontwikkeling van (regie)talent – en Toneelschuur Producties gecreëerd.

rolverdeling op de achterzijde

naar sofokles

regie & muziek thibaud delpeut

bewerking janine brogt, thibaud delpeut

vertaling janine brogt

dramaturgie joris van der meer

scenografie roel van berckelaer

licht casper leemhuis

geluid pim van den heuvel

kostuums wojciech dziedzi

coproductie toneelschuur producties

assistentie regie loesje riethof

assistentie kostuums rebekka wörmann

hoofd techniek & productie toneelgroep amsterdam götz schwörer

hoofd productiehuis toneelschuur producties saskia heerkens

artistieke coördinatie wouter van ransbeek

productie angelina kroft, loesje riethof, petra swagers

techniek ed van liemt (1e inspicieënt), pim van den heuvel, peter pieksma

kostuumatelier faridah boubouh, micheline d'hertoge (kleedster), wim van vliet (hoofd)

kap & grime roswitha evenwel

decor uitgevoerd door kloosterboer decor bv, toneelschuur producties, toneelgroep amsterdam

editing igor kramer

castingadviezen hans kemna

fotografie roel van berckelaer, sanne peper, jan versweyveld

grafisch ontwerp roddy mac mahon, jan versweyveld

publiciteit wietske van soelingen

druk ssp amsterdam

met dank aan jodecaux (diemen), corien baart, jenneke boejink, peter van kraaij, remco van rij

deze voorstelling is mede mogelijk gemaakt door vandenende foundation, vsbfonds

antigone - kreon - oidipous

synopsis

De drie Thebaanse tragedies van Sofokles vertellen een even beroemde als tragische familiegeschiedenis. In *Oidipous Tyrannos* wordt de titelheld geconfronteerd met de gevolgen van misdaden die hij zelf onbewust heeft gepleegd: vadermoord en incest met zijn moeder waaruit vier kinderen stammen. Hij begint een zoektocht naar de moordenaar van zijn vader die onherroepelijk naar hem zelf leidt. In *Oidipous in Kolonos* voelt hij, na jaren van blind rondzwerven met zijn dochter Antigone, zijn einde naderen, om vervolgens zijn twee zoons te vervloeken. In *Antigone* tenslotte, trotseert de gelijknamige hoofdpersoon de verordening van haar oom Kreon om het lichaam van haar gestorven broer, de door haar vader vervloekte Polyneikes, onbegraven te laten. Ze verkiest een juist eerbetoon aan de doden boven de wetten van de staat. Trouw aan haar vader, haar broer en de familieleden die haar voorgingen, kiest zij de dood. Zo vormt ze de sluitsteen van een gruwelijke familiesaga: onverbiddelijk en autonoom.

Voor Antigone-Kreon-Oidipous bewerkte regisseur Thibaud Delpout de oorspronkelijke teksten tot één avondvullend geheel.

zien en weten

Het antieke Athene produceerde in de zesde eeuw voor Christus de eerste geschreven toneelteksten ter wereld. Deze hoogpunten uit de toneelliteratuur zijn – ondanks hun ouderdom – nog steeds van invloed op de ideeën die de Westerse cultuur bepalen. Ze stellen basale vragen over leven en dood en over wat het is om een mens te zijn in de wereld. Zij laten ons kijken naar onze diepste angsten, maar vieren tegelijkertijd het leven.

De Grieken gebruikten het theater bovendien om hun burgers te onderwijzen. Ze waren de eersten die de godsdienstige ideeën omtrent het hoe en waarom van het universum ter discussie stelden. Ze zochten naar de oorzaken en achtergronden van alle aspecten van de wereld die we om ons heen kunnen waarnemen. 'Oida' is het achtervoegsel van 'tragoida', tragedie. In het Oudgrieks is 'oida' het woord voor 'ik weet', wat ook betekent: ik heb gezien.

Maar in een voorstelling mocht niet zomaar alles 'gezien' worden. Gebeurtenissen met bloed of seks, een moord of ander lichamelijk geweld, vonden zogenaamd plaats achter de muren van de skene – het toneelgebouw achter de speelvloer. Om redenen van religie of fatsoen werd daar alleen over verteld. Daarmee was de tragedie eigenlijk een onderzoek naar wat onzichtbaar was of moest blijven. In onze wereld en op dit moment zijn de scheidslijnen tussen wat wel en niet toonbaar is op zijn minst diffuus. Bewakingscamera's laten op afstand zien wat op straat gaande is. Televisiecamera's brengen toespraken van leiders de wereld in en maken tegelijkertijd de intiemste aspecten van persoonlijke levens tot publieke vorm van amusement. Toch is wat ons wordt getoond lang niet altijd 'waar' of 'echt'. En zo moeten wij ons, net als de oude Grieken, zelf buigen over de vraag wat gezien mag worden, wat we willen zien, en of iets 'zien' hetzelfde is als iets 'weten'.

“Zo gaat het dus altijd! Het kwaad is overal en het blijft bestaan omdat wij vasthouden aan onze rancune.”

sofokles 497-406/405 v. Chr.

auteur

De Griekse tragedieschrijver Sofokles werd geboren in Kolonos, vlakbij Athene. Hij stamde uit een welvarende familie en bleek een begaafd student. Naar alle waarschijnlijkheid begon hij in 470 v. Chr. met schrijven en nog geen twee jaar later won hij al een eerste prijs op de Dionysia, een belangrijk festival ter ere van de god Dionysos, boven zijn grote voorganger Aischylos. Sofokles groeide uit tot een vooraanstaand man in het theater die ook in het openbare leven van Athene verscheidene publieke en religieuze functies vervulde. Hij schreef meer dan 120 stukken, waarvan er slechts zeven zijn overgeleverd. Zijn lange leven, hij werd minstens 90 jaar, omspande met de overwinning op de Perzen bij Salamis zowel de beginnende bloei van Athene als haar hoogtepunt tijdens de heerschappij van Pericles. Maar hij maakte ook een vreselijke pestepidemie mee en zag hij hoe zijn stad tijdens de Peloponnesische Oorlogen (431-404 v. Chr.) steeds meer terrein op Sparta verloor. Tegen deze achtergrond van opkomst, bloei en neergang van zijn geliefde stad, keert bij Sofokles steeds hetzelfde thema terug: hoe de mens zijn behoefte uit vrije wil te handelen beperkt ziet door factoren als afkomst, het lot en de grenzen van de wet.

thibaud delpout

regie

Thibaud Delpout (1978) studeerde klinische psychologie en volgde de regieopleiding in Amsterdam. Hij is sinds 2007 als regisseur verbonden aan TA-2, het project voor jonge regisseurs binnen Toneelgroep Amsterdam. Meermalen stond de tragedie centraal in zijn theatrale zoektocht naar het verband tussen verstoorde familierelaties en de recente maatschappelijke realiteit van versplintering en genocide. Deze thematiek vormde in 2007 de basis van zijn eerste Toneelschuur Producties / TA-2 voorstelling 'Britannicus', een eigenzinnige versie van de Franse klassieker van Jean Racine. Met zijn keuze voor de Thebaanse tragedies als onderwerp voor zijn tweede project bouwt hij zijn onderzoek naar dit thema verder uit. Het is een van de eerste familiesaga's uit de theatergeschiedenis waarin via de (generatie-)conflicten binnen een 'extended family' maatschappelijk relevante thema's en dilemma's worden aangesneden. In deze radicale bewerking laat hij de bestaande chronologie van de Griekse stukken los. Met deze nieuwe constructie en met behulp van zijn eigen composities en geluidsdecors legt hij de nadruk op de ware tragedie van een familie: de destructieve werking van eer en bloedbanden. In 2010 werkt Delpout aan drie voorstellingen over oorlog en geweld. 'Blasted' van Sarah Kane en de locatievoorstelling 'Nacht', op basis van zijn eigen stuk, waren hiervan reeds te zien. In december 2010 sluit hij dit drieluik af met Arthur Millers 'Al mijn zonen', zijn derde Toneelschuur Producties / TA-2 regie.

antigone-kreon-oidipous

amsterdam stadsschouwburg (020 624 23 11)

wo 8 t/m za 11, di 14 t/m za 18 sep 10

groningen stadsschouwburg (050 368 03 68)

di 21, wo 22 sep 10

arnhem stadsschouwburg (026 443 73 43)

vr 24, za 25 sep 10

wijzigingen voorbehouden | voor meer info www.tga.nl

toneelgroep amsterdam

Toneelgroep Amsterdam is het stadsgezelschap van Amsterdam en het grootste toneelgezelschap in Nederland. Met 350 voorstellingen en ruim 20 producties per seizoen is TA een toonaangevend en innovatief repertoiregezelschap van internationale allure dat wordt geleid door Ivo van Hove. Kern is een ensemble van 21 acteurs.

Bekende voorstellingen zijn Angels in America, Romeinse tragedies, Het temmen van de feeks, Rouw siert Electra, Opening Night en Scènes uit een huwelijk. TA-2 is het platform van TA voor de ontwikkeling van (regie)talent. TA-junior verzorgt educatieprojecten en juniorvoorstellingen voor en door jongeren. TA-extra is de verzamelnaam voor alle randprogrammering zoals inleidingen en workshops. TA-alliantie werkt samen met mightysociety van Eric de Vroedt en met Female Economy van Adelheid Roosen.

ensemble

barry atsma	hadewych minis
kitty courbois	chris nietvelt
jacob derwig	celia nufaar
roeland fernhout	frieda pittoors
fred goessens	alwin pulinckx
janni goslinga	halina reijn
marieke heebink	gijs scholten van aschat
fedja van huêt	eelco smits
chico kenzari	karina smulders
hans kesting	leon voorberg
hugo koolschijn	

10|11

la voix humaine

van jean cocteau

regie ivo van hove

okt, dec 10, mrt t/m mei 11

antonioni project

naar michelangelo antonioni

regie ivo van hove

coproductie holland festival

okt 10 antwerpen, feb 11 londen

opening night

van john cassavetes

regie ivo van hove

productie toneelgroep amsterdam/ntgent

okt 10 melbourne, mei 11 wenen

ubu

van alfred jarry, simon stephens

regie sebastian nübbling

productie toneelgroep amsterdam/schauspiel essen

okt, nov 10 bochum

phaedra première

van jean racine

regie grzegorz jarzyna

nov, dec 10

kinderen van de zon première

van maxim gorki

regie ivo van hove

productie toneelgroep amsterdam/ntgent

nov, dec 10, jan, feb 11

scènes uit een huwelijk

van ingmar bergman

regie ivo van hove

jan t/m mei 11

nooit van elkaar première

van jon fosse

regie ivo van hove

coproductie desingel antwerpen

feb, apr, mei 11

spoken première

van henrik ibsen

regie thomas ostermeier

feb t/m mei 11

glengarry glen ross

van david mamet

regie eric de vroedt

coproductie toneelschuur producties

feb t/m apr 11

la grande bouffe

naar de film van rafael azcona, francis blanche, marco ferreri

regie johan simons

productie toneelgroep amsterdam/ntgent

mrt, apr 11

angels in america

van tony kushner

regie ivo van hove

mei 11

de russen! première

van tom lanoye naar tsjechov

regie ivo van hove

coproductie holland festival/international theatre festival dialog-wroclaw

jun 11

ta-2

al mijn zonen première

van arthur miller

regie thibaud delpeut

productie toneelgroep amsterdam/toneelschuur producties

dec 10 haarlem

ta-alliantie

mightysociety8 première

concept/regie eric de vroedt

tekst joeri vos

coproductie tg 42

powered by toneelgroep amsterdam

okt, nov 10

mightysociety9 première

tekst/concept/regie eric de vroedt

powered by toneelgroep amsterdam

apr, mei 11

ta-junior

zonderlingen première

naar kinderen van de zon

regie karlijn benthem, rosa fontein

dec 10

a fucking sales story première

naar glengarry glen ross

regie maartje ghijssen, victor mentink

mrt, apr 11

antigone-kreon-oidipous

barry atsma
oidipous

janni goslinga
iokaste

jacob derwig
kreon

fred goessens
tiresias
herder

alwin pulinckx
polyneikes
haemon

hadewych minis
antigone

celia nufaar
ismene *oud*
bode

eline ten camp
ismene *jong*